

Det svenska missnöjet

Studiehandledning

Innehållsförteckning

Inledning	4
Denna studiecirkel	4
Träff 1 Missnöjet med samhället	6
Diskussionsfrågor	7
Övning: Intervju	7
Tips	7
Träff 2 Missnöjet med medmänniskor	8
Diskussionsfrågor	8
Övning: Du måste fly	8
Tips	9
Träff 3 Missnöjet med eliten	10
Diskussionsfrågor	10
Övning: Lek tillsammans	10
Tips	11
Träff 4 Hur minskar vi missnöjet?	12
Diskussionsfrågor	12
Aktiviteter	12
Övning: PIGGA förslag	13
Tips	14
Avslutning: Ta cirkelns engagemang vidare!	14
Till dig som är cirkelledare	15
Grundtanken är gemensamt lärande	15
Cirkelledarutbildningen ska alla gå	15
Förbered dig med ABF	15
Cirkelledaren en garant för delaktighet	15
Alla ska kunna vara med	16
Ansvarstagande arrangörskap med ABF	16
Arbetsplanen hjälper er att nå målen	16
ABF är arbetarrörelsens studieförbund	17
Studiecirkeln en av tre verksamhetsformer	17

Inledning

Allt fler i Sverige är missnöjda. De missnöjda menar att landets utveckling är på väg åt fel håll, att samhällsservicen försämras, sjukvården inte lever upp till förväntningarna och otryggheten ökar. Grupper i samhället känner sig bortglömda och nedprioriterade.

Framförallt ökar missnöjet bland låginkomsttagare och för dem med kort utbildning. Och det finns skäl att vara missnöjd med mycket, som att den lokala mataffären har stängt igen, Arbetsförmedlingen försvunnit från orten eller köerna i vården blivit alltför långa.

Missnöjet kanaliseras i allt högre utsträckning genom stöd för partiet Sverigedemokraterna. Därför valde Johanna Lindell och Lisa Pelling på den oberoende tankesmedjan Arena Idé att undersöka det svenska missnöjet på några platser i Sverige där inkomsterna och utbildningsnivåerna är låga och väljarstödet för Sverigedemokraterna högt.

Genom att knacka på dörrar och sitta ner hos boende i dessa områden har författarna försökt kartlägga det svenska missnöjet. Vad upplever människor i Sverige fungerar bra? Vad fungerar dåligt? Vilket är det största problemet som Sverige har? Och vad finns som ger hopp?

Svaren från de boende, deras egna ord, utgör grunden för boken **Det svenska missnöjet** (2021). I samtalen träder en hopplöshet fram, liksom en bild av att det mesta är invandringens fel. Hur kan vi göra det möjligt att leva tillsammans i Sverige och lösa de samhällsproblem som i dag överskuggas av debatten om invandring?

Denna studiecirkel

Studiecirkeln vänder sig till den som känner sig missnöjd med samhällsutvecklingen, eller är orolig över att allt fler saknar hopp. Boken **Det svenska missnöjet** väcker tankar och känslor som är viktiga att diskutera och analysera, för såväl partiföreningen, kompisgänget eller aktivistgruppen som vill bekämpa hopplösheten.

Materialet omfattar fyra träffar. För varje träff finns läsanvisningar och diskussionsfrågor. Dessutom finns tips på övningar, annan lyssning eller tittning och förslag på aktiviteter. Studiecirkeln kan genomföras fysiskt på en plats eller på distans med digitala verktyg.

Tillsammans i gruppen väljer ni hur många gånger ni vill ses och vilka frågor ni vill diskutera. Använd denna handledning som ett stöd. Antingen följer ni den i sin helhet eller plockar de delar som känns aktuella. För att en studiecirkel ska räknas i formell mening (det vill säga kunna rapporteras till ABF och beviljas statsbidrag) måste ni ses minst tre gånger, men det finns inget som hindrar er att träffas fler gånger.

Att arrangera en studiecirkel är inte svårt och för att göra det ännu enklare finns här några praktiska saker att komma ihåg vid varje träff:

- Ta kontakt med dina lokala ABF-avdelning och presentera vad ni vill göra.
- Fyll i närvarolistan vid varje träff och lämna in den vid cirkelns slut till den ABF-avdelning ni har kontakt med.
- Kom överens tillsammans om kaffe/fika.
- Se till att lokalen är i ordning när ni lämnar den.
- Berätta för deltagarna att cirkeln arrangeras i samarbete med ABF.

Fler tips till dig som är cirkelledare finns i slutet av den här handledningen.

Träff 1 Missnöjet med samhället

Läsning för träffen: Inledning, Stad och land, Välfärd och ofärd (sidorna 1–33)

Vid första träffen är det viktigt att gruppen kommer samman, presenterar sig för varandra och kommer överens om vad ni vill få ut av studiecirkeln. Det kan till exempel göras genom en fyrahörnsövning där deltagarna får diskutera syftet med cirkeln. Syftet med övningen är att ta reda på vilka förväntningar som finns bland deltagarna och hitta arbetssätt som passar alla.

Deltagarna tar ställning till fyra olika påståenden genom att välja ett hörn eller en siffra och sedan motivera sitt val. Varje hörn eller siffra representerar ett påstående. Träffas ni fysiskt kan ni placera er i olika hörn i rummet; träffas ni digitalt kan deltagarna visa upp den siffran deltagarna har valt för de andra i gruppen.

Exempel: Vad är viktigast i vår cirkel?

- Att vi ska fördjupa våra kunskaper.
- Att vi ska ha en god social samvaro.
- Att vi alla hjälper till att skapa goda förutsättningar för lärande.
- Eget förslag.

Ni behöver också komma överens om hur många gånger ni ska träffas, om ni inte redan har gjort det. Ska ni läsa kapitlen på egen hand inför träffarna eller läsa tillsammans under träffarna? För gärna anteckningar under läsandet för att lättare komma ihåg under diskussionerna. Fundera även över hur ni ska dokumentera det ni pratar om, om ni ska ha roterande ansvar för fika, när ni ska ta paus och andra praktiska saker.

Ni kan förstås senare ändra det ni bestämmer om gruppen tycker att det behövs. Kom ihåg att alla deltagare har olika förutsättningar och olika förförståelse. Var noga med att hålla en god, inkluderande samtalston, att fördela ordet jämnt bland deltagarna och uppmuntra varandra istället för att döma. Ha tålamod med krånglande teknik. Det är en god idé att tillsammans i gruppen komma överens om förhållningsregler för ett jämlikt samtalsklimat.

I avsnittet **Inledning** förklarar författarna vad som menas med missnöje. Syftet med, och tillvägagångssättet för, den intervjustudie de har gjort presenteras. Därefter följer en redogörelse för intervjupersonernas svar, uppdelade i olika avsnitt. Cirkelns första träff handlar om klyftan mellan stad och land och missnöjet med en allt mindre tillgänglig välfärd. Välj de diskussionsfrågor som deltagarna tycker är intressanta eller lyfta egna frågor utifrån deltagarnas intressen och behovs.

Diskussionsfrågor

- Vad väcker läsningen för tankar och känslor hos er? Finns det några frågetecken?
- Vad i intervjupersonernas berättelser känner ni igen från era egna liv och bostadsorter?
- På vilket sätt påverkar inkomstnivån graden av missnöje tror ni?
- Vad har cirkeldeltagarna för egna erfarenheter av försämrade samhällsservice och välfärd?
- Är intervjupersonernas missnöje befogat? Varför/Varför inte?
- Vad finns för förklaringar till att samhällsservicen och välfärden försämrats i de här områdena?
- Vad finns det för politiska beslut som har skapat den situation vi idag befinner oss i? Hjälp oss åt att identifiera dem!
- Intervjupersonerna nämner kostnaderna för invandringen som ett hot mot välfärden. Vad beror det på, tror ni?
- Varför skiljer sig bilden av vad flera av intervjupersonerna upplever som problem i sin vardag jämfört med vilka problem de upplever att Sverige står inför?

Övning: Intervju

Längst bak i boken finns det frågeformulär som författarna använt sig av i sin studie. Para ihop deltagarna två och två (eller gör den i helgrupp om ni är färre än fyra) och låt deltagarna intervjua varandra utifrån formuläret. Lägg max 15 minuter per intervju. På så sätt lär ni känna varandra lite bättre och får uppleva samma situation som intervjupersonerna. För gärna anteckningar och spara dem till kommande träffar.

Avsluta träffen med att tacka varandra för samtalet. Gå gärna en runda där varje deltagare får säga vad hen tyckte om träffen och vad som kan förbättras nästa gång ni ses.

Tips

Akademikerförbundet SSR har spelat in en digital föreläsning med författaren Lisa Pelling där hon presenterar boken **Det svenska missnöjet** och svarar på frågor. Inspelningen finns att se på Youtube.

För den som vill fördjupa sig i regionalpolitik och stad och land-frågan, finns boken **Stockholm, städerna och resten** (2019) av Arne Müller.

Träff 2 Missnöjet med medmänniskor

Läsning för träffen: Grannar och främlingar, Trygghet och otrygghet, (sidorna 33–59)

Inled den andra träffen av er studiecirkel med att kort sammanfatta vad ni pratade om sist. Ta gärna en runda för att se om någon har funderat på något särskilt sedan den förra träffen.

I läsningen för den här träffen är ett tema för missnöjet invandringen, integrationen och främlingsfientligheten. Islamofobi och etnonationalism förekommer bland intervjupersonernas svar, men också ensamhet och otrygghet. Ett andra tema är brottsligheten, som intervjupersonerna pekar ut som ett stort problem i Sverige. För gärna anteckningar under diskussionerna och övningen och spara till kommande träffar.

Diskussionsfrågor

- Vad väcker läsningen för tankar och känslor hos er? Finns det några frågetecken?
- Vad i intervjupersonernas berättelser känner ni igen från era egna liv och bostadsorter?
- Varför återkommer invandringen som ett problem i intervjupersonernas svar tror ni?
- I intervjupersonernas svar framträder en främlingsfientlig berättelse. Varför har den berättelse fått fäste i dessa områden?
- Oron för att bli utsatt för våldsbrott har vuxit mer än den faktiska risken att utsättas. Vad beror det på? Vad är ett bra sätt att möta människors oro?
- Varför skiljer resultaten i den fransk-tyska studien sig från de svenska, tror ni?
- Är det framförallt ett allmänt missnöje eller är det rasismen och främlingsfientligheten som lockar väljare till Sverigedemokraterna? Diskutera!
- Hur påverkar rasismen människors möjligheter i samhället, vad gäller försörjning, status och trygghet?
- Gängbrottslighet oroar många av intervjupersonerna. Vad krävs för att bekämpa gängbrottslighet? Vilka partier har de bästa lösningarna i den här frågan?
- Vad skulle skapa mer trygghet för intervjupersonerna tror ni?
- Hur påverkar ensamheten människors liv, vardag och tankesätt?

Övning: Du måste fly

Till den här övningen behöver deltagarna papper och penna. Berätta för deltagarna att de bara har en halvtimme på sig att packa och

sticka iväg från sitt hem på grund av krig, klimatförändringar eller fattigdom. Varje deltagare ska på en minut tänka ut tio personer utöver sig själv som hen ska fly tillsammans med. Det kan vara familjemedlemmar eller vänner.

Ge sedan följande instruktioner steg för steg och låt deltagarna arbeta med varje moment endast några minuter.

- Skriv ner de saker du vill ta med dig på ett papper.
- Den buss som ni skulle åka med kommer inte, du måste nu fly i en vanlig personbil. Du flyr med tio personer. Personbilen kan bara ta fem passagerare inklusive dig själv. Välj vilka fem personer som ska åka med i bilen. Hur tänker du när du väljer ut vilka? Skriv ner personerna och dina tankar.
- Allt bagage får inte plats i personbilen! Du får bara ta med dig fyra saker. Stryk över de saker du inte får ta med dig på papperet.

Låt deltagarna sedan i helgrupp svara på följande frågor:

- Vilka fem personer fick plats i bilen? Varför valde du dem? Var det svårt att välja?
- Vilka saker ville du ta med dig? Varför?
- Vilka fyra saker valde du till sist? Varför?

Därefter kan ni samtala kring de här frågorna:

- Hur kändes det att göra övningen?
- Hur reagerar du när förutsättningar och regler förändras?
- Hur kändes det när bara fem personer fick plats i bilen?
- Vart skulle du fly? Är det så att man alltid kan välja vart man flyr?
- Hur skulle du påverkas en sån här flykt, tror du?

Tänk på att den här övningen kan väcka starka känslor och väcka minnen hos deltagarna. Försäkra er om att de är beredda på och glöm inte att ta hand om varandra efter övningen. Det är självklart okej att avstå övningen om det känns tufft.

Avsluta träffen med att gå en runda och låt alla deltagarna vädra sina tankar och känslor. Spara gärna anteckningarna från träffen till kommande träffar.

Tips

I boken **Svartskalle – en svensk historia** (2020) beskriver författaren America Vera-Zevala hur rasismen växer i Sverige och hur allt fler anammar den rasistiska ideologin, såväl partier som medborgare.

För den som vill förstå gängkriminaliteten i Sverige rekommenderas boken **Tills alla dör** (2021) av Diamant Salihu.

Träff 3 Missnöjet med eliten

Läsning för träffen: Tillit och misstro, Hopp och hopplöshet (sidorna 59–87)

Inled dagens träff med att kort sammanfatta vad ni pratade om sist. Gå gärna en runda för att se om någon har funderat på något särskilt sen den förra träffen och om något behöver förändras för ett bättre arbetsklimat i cirkeln.

I läsningen för den här träffen är temat tillit: till politikerna, till samhället och till media. Eller snarare bristen därpå. Finns ingen tilltro till att politiken ska lösa problemen, så växer hopplösheten. Intervjupersonerna ger uttryck för ett missnöje med två eliter i samhället: politiker och journalister i traditionell media.

Diskussionsfrågor

- Vad väcker läsningen för tankar och känslor hos er? Finns det några frågetecken som behöver redas ut?
- Vad i intervjupersonernas berättelser känner ni igen från era egna liv och bostadsorter?
- Varför är misstron till politiker så hög bland intervjupersonerna? Ligger det något i vad de säger?
- Vad behöver politiker göra för att intervjupersonerna ska känna förtroende för dem?
- Det politiska spelet och bilden av Sverige som illa därän är ofta i fokus hos såväl politiker och media, istället för budskap som skapar hopp. Varför är det så och hur kan det förändras?
- Vilken roll spelar traditionell media i det växande missnöjet? Varför misstros traditionell media av missnöjda?
- Vilka ekonomiska intressen ligger bakom alternativmedias olika sajter och kanaler tror ni? Vem finansierar dem och varför?
- Vad är det med alternativmedia som attraherar missnöjda?
- På vilket sätt påverkar den växande ekonomiska ojämlikheten missnöjet i Sverige?
- Det som skapar hopp hos intervjupersonerna är antingen individuella lösningar eller att de unga ska ta ansvar. Varför ser inte intervjupersonerna sig själva som en del av en gemenskap som kan förändra tror ni?

Övning: Lek tillsammans

För att stärka gemenskapen i cirkeln och slappna av innan eller efter intellektuella diskussioner, är det bra att ha roligt tillsammans. Det kan också vara skönt att leka av sig efter att ha diskuterat tunga ämnen. Här är några förslag på lekar som går att göra oavsett om ni

träffas fysiskt eller på distans. Vissa lekar tar bara någon minut, medan andra kan pågå länge.

Rörelselek

Gör en rörelse som alla ska göra efter. Sedan går turen vidare till nästa, som gör en rörelse som de andra härmar. Håll på så länge det är roligt!

Gissa vad jag ritar

Dela skärmen om du använder ett videokonferensprogram och rita på skärmen eller visa vad du ritar på ett papper så att alla ser. En i taget ritar, medan de andra gissar vad det blir.

Föremål-leken

Rada upp olika saker framför skärmen eller på bordet där ni sitter. Titta tillsammans igenom dem och namnge sakerna. Nu tar du bort en av sakerna, och så får ni försöka minnas vilken sak som fattas. Ni kan variera leken genom att ta bort flera saker på en gång, eller ändra plats på sakerna.

Gissa känslan

Visa turvis en känsla med kroppen/ansiktet och låt de andra gissa vilken känsla det är. Om ni vill kan ni sedan alla pröva på att visa den känslan. Sedan får den följande visa en annan känsla. Det går också bra att använda bilder. Titta på bilden tillsammans och fundera på hur personen känner, och pröva på att härma personen på bilden.

Ljudlek

Ni kan turvis låta som något (till exempel ett djur, en maskin, något i naturen ...) och låta de andra gissa vad ljudet föreställer. Den som gissar rätt får göra nästa ljud.

Avsluta träffen med att tacka varandra för samtalet. Kanske behövs en runda för att låta deltagarna berätta hur det känns efter dagens diskussioner. Ta gärna med eventuella anteckningar till nästa träff.

Tips

Morgonpasset i P3 har släppt ett poddavsnitt, **Karin Pettersson – Är internet trasigt?** som handlar om Karin Petterssons och Martin Gelins bok **Internet är trasigt** (2018) i vilken de redogör för hur sociala medier förstärker polariseringen i samhället och hur högerextremister blir vinnarna.

Träff 4 Hur minskar vi missnöjet?

Läsning för träffen: Vad säger forskningen om det svenska missnöjet?, Sammanfattande tankar (sidorna 88–127)

I läsningen för cirkelns sista träff presenteras en genomgång av forskning kring missnöje. Här finns intressanta fakta och ni kan läsa om all forskning, eller välja ut de ämnesområden som ni vill fördjupa er i extra. I den avslutande texten sammanfattar författarna sin studie och gör några korta analyser.

Cirkelns sista träff innehåller flera aktiviteter förutom diskussionsfrågor och övning. Tanken är att deltagarna ska använda sin nyvunna kunskap och göra praktik av sina idéer. Välj som vanligt de diskussionsfrågor och aktiviteter som intresserar deltagarna. Om deltagarna vill lägga extra tid på att studera de teoretiska delarna i forskningsgenomgången, kan ni dela upp den här träffen i två träffar.

Diskussionsfrågor

- Vad i forskningsgenomgången förvånade er? Vad skulle ni vilja veta mer om?
- Håller ni med om författarnas slutsatser i de sammanfattande tankarna? Varför/varför inte? Vad saknas, om något?
- Hade studien visat på samma resultat om andra bostadsområden i Sverige besökts tror ni? Varför/Varför inte?
- Vilka teman, när det gäller missnöje bland folk, saknas i boken? Finns det saker människor i er närhet är missnöjda med som inte lyfts fram i boken?
- Vem i samhället har lösningar för att minska det svenska missnöjet?
- Vad behöver politikerna göra för att färre i Sverige ska känna sig missnöjda?
- Det är viktigt att ta människors oro på allvar och samtidigt inte underblåsa den. Hur kan politikerna balansera detta i sina budskap? Ge förslag!
- Hur ska den främlingsfientliga berättelsen, som lägger skulden på många av samhällets brister på invandringen, avväpnas?
- Hur ska den ofrivilliga ensamheten brytas?
- Hur kan det som skapar hopp hos människor stärkas?

Aktiviteter

- Gör en mindre, lokal variant av bokens studie. Välj ett bostadsområde i er närhet där ni tror att missnöjet är stort och genomför intervjuer utifrån mallen längst bak i boken. Vilka svar får ni? Vad

behöver göras för att minska det eventuella missnöjet hos dem ni intervjuat?

- Utforma en valkampanj som kan inge folk mer hopp och mindre missnöje. Kampanjen kan vara på lokal eller nationell nivå. Hur skulle den se ut? Vilka budskap skulle den ha?
- Skapa en mötesplats eller ett evenemang där olika människor i ett bostadsområde eller i en kommun kan mötas. Det kan vara ett soppkök, en facebookgrupp, en promenadgrupp eller ett språkkafé. Mötesplatsen ska vara positiv och hoppfull. Försök att nå ut till ensamma och använd mötesplatsen till att bygga gemenskap och minska missnöjet.
- Kartlägg föreningslivet i ert bostadsområde eller i er kommun. Vad behövs för att det ska stärkas? Mer bidrag, billigare lokaler, fler medlemmar? Fundera på hur ni kan stötta föreningar i er närhet som skapar mening och glädje. Ju fler som organiserar sig, desto bättre!

Övning: PIGGA förslag

I den här övningen får ni möjlighet att spetsa till era förslag eller fundera på vilka förslag, som minskar det svenska missnöjet, som ni skulle vilja göra verklighet av. Tidigare statssekreteraren Irene Wen-nemo har i sin bok **Politik på riktigt** (2020) utarbetat en formel som gäller för vallöften eller förslag.

Kom överens om några förslag som ni tagit fram eller uppfattat som bra under studiecirkelns gång. Kanske kan ni dela upp er i mindre grupper om ni är flera deltagare och välja något/några förslag var. Målet för övningen är att avgöra vilka av förslagen som är PIGGA eller vad som krävs för att förslagen ska bli PIGGA. Går förslaget att skruva åt något håll och få ännu fler att tycka att det är bra? Fundera, diskutera och presentera förslagen för varandra när ni är klara.

P som i populärt

Väljarna måste tycka att det som erbjuds har ett värde för dem. Om inte förslaget ens för de i målgruppen upplevs som entusiasmerande är det dömt att misslyckas. Än mindre kommer det överleva långsiktigt. Det människor inte bryr sig om är lätt att demontera av kommande regeringar eller styrelser.

I som i intresseväckande

Vallöften och förslag måste väcka intresse. De ska bli diskuterade och omtalade. De ska sätta dagordningen för den politiska eller fackliga debatten. Självklart leder det också till motstånd och kritik, hur kan det bemötas på ett smart sätt?

G som i generellt

Tillräckligt många måste uppleva sig direkt berörda av förslaget eller vallöftet. Ju fler desto bättre. Självklart bryr sig väljarna om fler än sig själva. De har barn, partners, föräldrar, vänner och släktingar. Dessutom vet de att även om de inte just nu behöver sjukvård, utbildning eller något annat, kan de mycket väl behöva det i framtiden. Självklart finns det också väljare som är rena altruister. Mest framgångsrika blir de politiska förslag som parar en stor grupps egenintresse, med ambitioner som är bra för alla medborgare.

G som i genomförbart

Kanske också G som i glädjedödare. Att kunna genomföra det partiet eller föreningen lovar är avgörande. Det finns mängder av sätt att misslyckas på. Dessutom måste regeringen eller styrelsen ha kommit tillräckligt långt till nästa val eller årsmöte. Fyra år är inte någon lång tid i politiken. Motståndet mot reformen brukar vara på sin kulmen strax innan reformen är genomförd. Den situationen vill regeringen inte vara i lagom till nästa val.

A som i allmännyttigt

Allmännyttigt får här stå för att reformen eller förslaget måste ha positiva effekter för fler än de som får en ny förmån. Eller rättare sagt, man måste trovärdigt kunna argumentera för att det är så. De politiska motståndarna kommer inte tycka likadant. Politik handlar om att övertyga tillräckligt många om att det egna förslaget är bättre.

Tips

ABF har tagit fram ett studiecirkelmateriel till Irene Wennemos bok **Politik på riktigt** (2020). För den som vill förstå politikens hantverk och lära sig mer om hur man får med sig fler på sina politiska förslag är materialet användbart!

Tankesmedjan Katalys har gett ut boken **Klass i Sverige: Ojämligheten, makten och politiken i det 21:a århundradet** (2021), som bygger på en mängd rapporter om hur klassamhället och ojämlikheten i Sverige tar sig uttryck. På projektets hemsida finns en flera texter, digitala föreläsningar, kontakter till forskarna som skrivit rapporterna med mera, för den som vill fördjupa sig i ämnet.

Avslutning: Ta cirkelns engagemang vidare!

När ni nu är klara med all läsning och diskuterat tillsammans, är det klokt att sammanfatta vad ni pratat om. Uppfyllde cirkeln det syfte som ni fastställde vid första träffen? Vad händer nu - vad vill deltagarna göra med sina nyvunna kunskaper eller politiska förslag som kommit fram i diskussionerna? Skriva debattartiklar eller motioner? Gör en studie kring missnöjet på den egna orten? Engagera sig i en aktivistgrupp, politiskt parti eller något annat?

Vill ni arrangera ett seminarium eller göra ett annat arrangemang för att uppmärksamma något av det ni lärt er och diskuterat, eller bjuda in en föreläsare för att fördjupa er kunskap, kan ni ta hjälp av ABF för exempelvis lokal och marknadsföring. ABF har också material med tips för arrangörer och aktivister. Se **På promenad med mästern Palm i ABF:s webbshop**.

Har denna studiecirkel gett mersmak och ni vill diskutera en ny bok tillsammans? Deltagarna vill kanske fördjupa sig ytterligare i något ämne eller bara gå ut och sätta stopp för missnöjet? Oavsett vad ni kommer fram till, tacka varandra för samtalen i cirkeln. Tillsammans har ni bildat er kring det svenska missnöjet och sått frön till förändring.

Till dig som är cirkelledare

Den här delen är ett stöd för dig som cirkelledare. Den innehåller praktiska tips när det gäller hur man leder en cirkel och förslag på upplägg av den. Välkommen som cirkelledare i ABF!

Grundtanken är gemensamt lärande

Kanske har du varit cirkelledare tidigare eller själv gått en studiecirkel så att du känner till grundtanken. Om inte är det viktigt att du får en känsla för hur man arbetar i en studiecirkel. Grunden i en studiecirkel är att alla delar med sig av sina kunskaper och att man lär sig tillsammans. Demokrati och delaktighet är två viktiga hörnstenar i en studiecirkel. Alla ska kunna påverka och känna sig delaktiga. Det är det arbetssätt som gör studiecirkeln socialt givande, kreativ och som främjar lärandet.

Cirkelledarutbildningen ska alla gå

Alla cirkelledare inom ABF erbjuds att delta i vår cirkelledarutbildning. ABFs syfte med GRUND, första steget i cirkelledarutbildningen, är att ge dig som cirkelledare en inblick i ABFs värdegrund, folkbildningens pedagogik och vad din roll som ledare inom folkbildningen innebär. Efter GRUND finns det möjlighet att delta i våra fortsättningsutbildningar som ger dig ytterligare kunskap om hur man leder grupper, folkbildning och värdegrund. Tala med ditt lokala ABF-kontor om du är intresserad av att gå en cirkelledarutbildning.

Förbered dig med ABF

Tillsammans med din kontakt på ABF går du igenom upplägget av studiecirkeln. Stäm av studiematerial, lokal och om det finns kunskap om deltagarna som är bra att ha med sig för dig som ledare. Kanske finns det sådant som kan vara värdefullt att veta om dina deltagare i förväg, exempelvis om de kommer från en och samma förening eller om de har anmält sig via ABFs kursprogram som är riktat mot allmänheten.

Cirkelledaren en garant för delaktighet

För dig som ledare gäller det att skapa ett generöst klimat där alla känner sig inkluderade. Eftersom studiecirkeln bland annat kännetecknas av tid för reflektion och frågor är det viktigt att du som ledare ger plats och tid för det. I början av varje träff bör du öppna för frågor från föregående träff och berätta om dagens arbete. I slutet av träffen är det också viktigt att du lämnar tid för reflektion och frågor.

I grupper brukar det oftast finnas några som har lättare än andra att uttrycka sig och ta plats. Som ledare är det din uppgift att se till att så många som möjligt deltar i samtalen. Frågor som "Är det här något

du känner igen?” eller ”Hur tänker du om det?” är några inbjudande meningar till en person som sitter tyst.

En grupp utvecklas hela tiden och för en del personer tar det några gånger innan gruppen känns så trygg att de vill delta i samtalen.

Alla ska kunna vara med

I våra studiecirkelar finns människor med olika bakgrund, förutsättningar och intresseområden. Det är vi glada för. Utan mångfald i gruppen förlorar studiecirkeln sin kraft. Därför är det viktigt att alla som deltar har möjlighet att vara med på lika villkor.

Någon kan ha en synlig funktionsnedsättning, en annan har en dold. Några har svenska som modersmål, andra har det inte. Genom dialog med deltagarna brukar det gå ganska smidigt att hitta ett upplägg som fungerar för alla.

Kom ihåg att ingen förväntar sig att du ska gissa dig till vad varje individ behöver. Ge dem därför möjlighet att tala om det redan i samband med att de anmäler sig. Det behöver inte bli mer märkvärdigt än att du frågar ”Är det något jag som cirkelledare behöver veta inför första träffen?”.

Ofta handlar det om ganska enkla åtgärder. Det kan vara anpassat fika, tillräckligt med pauser, studiematerialet utdelat i förväg, hörslinga, förstorad text, framkomlighet för rullstol eller extra tydligt språk. Det mesta kan lösas med en öppen inställning och god framförhållning.

Skulle det trots allt uppstå behov som inte går att tillgodose är det ändå viktigt att visa att du ser och respekterar individen. I slutändan är det inte tekniska detaljer som gör en studiecirkel tillgänglig, utan att deltagarna känner sig så välkomna som de är. Därför är bemötandet många gånger avgörande.

Ansvarstagande arrangörskap med ABF

Det finns en del praktiska saker att tänka på som cirkelledare. Du ska fylla i närvarolistan, digitalt eller på papper. Se till att den tekniska utrustning som krävs för studiecirkeln finns tillgänglig och fungerar. Den första gången är det extra viktigt att vara ute i god tid, så deltagarna känner sig välkomna. Ställ iordning i lokalen. Försök sitta så att alla ser varandra. När ni lämnar lokalen ska den vara iordningställd. Kom också ihåg att tala om för deltagarna att det är ABF som arrangerar studiecirkeln. Om det är en organisation – exempelvis en fackklubb, PRO, politisk förening eller patientförening – som genomför cirkeln så talar du om att det är den organisationen i samarbete med ABF som är anordnare.

Arbetsplanen hjälper er att nå målen

När man planerar en studiecirkel behövs en arbetsplan. Det är ett arbetsdokument som lägger en bra grund för att man ska nå målet med cirkeln. Vare sig du gör arbetsplanen själv eller använder den

mall som finns i denna handledning är det viktigt att du stämmer av med deltagarna. Finns det alternativa upplägg? Andra önskemål? När gruppen har enats om arbetsplanen och eventuella ändringar gjorts så lämnar du en kopia till ABF.

ABF är arbetarrörelsens studieförbund

Arbetarnas Bildningsförbund (ABF) är arbetarrörelsens studieförbund. Vi erbjuder studiecirklar, kurser, föreläsningar samt kulturarrangemang i alla landets kommuner. ABF bildades för över 100 år sedan. Bakom grundandet stod Socialdemokraterna, LO och Kooperativa Förbundet. Med verksamhet i hela landet, 54 medlemsorganisationer, 63 samarbetsorganisationer och 700 000 deltagare årligen är ABF Sveriges ledande studieförbund.

Studiecirkeln en av tre verksamhetsformer

ABF har tre verksamhetsformer: studiecirkel, annan folkbildningsverksamhet och kulturprogram. I studiecirkeln deltar minst tre och högst tjugo deltagare, inklusive cirkelledaren. Cirkeln är på minst tre träffar med sammanlagt minst nio studietimmar (en studietimme = 45 minuter). I annan folkbildningsverksamhet är formerna friare och flexibla, här finns pröva-på-verksamhet, workshops, temakvällar, en-dags- och helgkurser. Kulturprogram framförs inför eller tillsammans med minst fem deltagare utöver studieförbundets ledare. Det kan vara föreläsningar, teaterföreställningar, konserter eller debatter. Ett kulturprogram ska pågå i minst 30 minuter och vara utformat så att det bidrar till att skapa delaktighet, upplevelse och eftertanke.

Läs mer om ABF och hur du kan samarbeta på:
abf.se/om-abf/samarbeta-med-abf/

Varför växer missnöjet i Sverige? Hur ser missnöjet ut? Utifrån intervjuer med 300 svenskar på sex orter träder en bild av hopplöshet fram. Många är missnöjda och känner sig otrygga i dagens samhälle. Hur kan utvecklingen vändas?

Den här studiehandedningen innehåller ett upplägg för studiecirklar om boken **Det svenska missnöjet** (2021). I den finns förslag på hur cirkeln kan arbeta metodmässigt. Det finns också diskussionsfrågor, övningar och lyssningstips för deltagarna.

Gå en studiecirkel hos ABF och lär dig tillsammans med andra!

www.abf.se